# TEOZOFIJA

ZAGREB — JUGOSLAVIJA

God. III. Februar 1930. Br. 3.


Sadržaj



Contents



## Bratovina čovječanstva

Napisao Dr C. Jinarajadasa.

»Božji plan je razvitak«; u njemu se čovjek školuje, da se od svog maloga »ja« uzdigne do svog velikoga »JA«. Najprije uči, da se osjeća jedno sa svojom *obitelji*, a kasnije — nakon mnogih životâ — da se preda aspektu »Božanskog Života«, koji se manifestira u *narodnosti*. Tu on onda upoznaje, kako je veliko i divno živjeti i umrijeti za svoj *narod*, za svoju *otadžbinu*.

Ali na putu do velikoga »JA« ima još jedan korak. Čovjek treba naime da proširi svoj pogled od *naroda* na *ČOVJEČANSTVO*, ... od *otadžbine* na *BRATOVINU*. Na taj zadnji stepen upućuje ga Teozofsko Društvo i on se diže do njega, ako u svojem životu ostvari ideal Teozofskoga Društva: *Bratstvo*. Otadžbinâ ima mnogo i u njima stanuje čovječja duša u mnogim zarednim životima na svom putu do svog velikoga »JA«, ali *BRATOVINA* je samo jedna i samo u njoj čovjek dolazi do svoga cilja. U tu Bratovinu uvodi čovjeka Teozofsko Društvo ili koja slična organizacija, koja radi na ostvarenju misli, da je cijeli svijet jedna cjelina, koja se diže prama svjetlu.

Tri puta blaženi su oni, koji svjesno stupaju u Teozofsko Društvo i koji gledaju u Bratovinu čovječanstva kao u svoj jedini cilj!

# Bdijte!

Neke zimske večeri šetao sam jednom od širokih tavanica Ghata prama sjeveru napučenoga Dasaswamedh-a. Veliki Ganges, uz koji je vezano toliko uspomena, jurio je neumorno prama moru. Od gomile ljudi, koji su se tamo nalazili, neki su pjevali, drugi su molili krunicu, dok su opet drugi vršili čašćenje Ganga paleći kamfor uz zvonjavu mnogih zvonova i svirku školjaka. Šareno je to bilo mnoštvo. Nije me zanimao nijedan pogled, iako je sve ostavljalo vrlo duboki dojam. Umjesto na se, počeo sam da mislim na Boga, na Život, na Stvaranje, na Čovječanstvo. Sjeo sam na tle gledajući, kako pred mojim očima odmiče prizor, gdje se hvata mrak i tanana magla izdiže povrh rijeke brzo zastirući Ghate. Ujedanput sve zamukne tišinom, nalik na smrt, tamo, odakle je koji čas prije odzvanjao žamor mnogih jezika. Prepanem se, opazivši povisoku pojavu veličanstvenoga držanja, odjevenu u lagane haljine safronske boje. koja je stajala preda mnom u udaljenosti od nekoliko stopa, meni malo nadesno. Obuze me strah. Ovo iznenađenje smete mi nutrašnjost. Zapanji me na mjestu, te sam drhtao po svem tijelu. Doskora vrati mi se snaga samo toliko, da sam se zagledao u lice ovoga stranoga bića. Ljubav i samilost sjala je iz onih smeđih očiju, čiju kristalnu jasnoću nisam vidio nikada prije. Siguran u svojoj nutrašnjosti, da sam u nazočnosti nadčovjeka, krenem se sagnuvši glavu, u znak poštovanja, samo da primim kratki nalog »Slijedi me«. Proslijedio sam. Jaka volja, što svladava sve, tjerala me napred. Išao sam kao začaran. Bilo je dostojanstva i jakosti u njegovim odmjerenim koracima. Ne znam ni kako smo dugo išli, ni kako daleko. Sjeli smo na stepenice osamljenoga prikrajka; ja svomu vodiću u neznatnoj udaljenosti tako, da sam mogao gledati mu u lijepu, punanu bradu i muževno lice.

Mislio sam u sebi. Počevši od zlatno žute boje njegove puti sve do načina, kako je uredio svoju bradu, činio mi se, da je izgledao kao Rajput (Rađput) ili otmjeni Sikh (Sik). Bio bih nastavio da razvijam jasnu misaonu sliku o svojem saputniku, ali me on prekinuo, upitavši, dali sam Teozof. Rekoh mu, da jesam. Saletim ga sa mnoštvom gorljivih pitanja; odakle zna da sam Teozof, tko je i koja mu je misija u ovom svetom gradu? On me odrešito prekine, veleći, da nije navikao, da mu se stavljaju pitanja, a da me je vidio među mnoštvom, te bi htio, da mi isporuči vijest, koju neka predam širem krugu ljudi i žena, koji pripadaju ovom bratstvu. Reče mi, da su se umovi i srca Teozofa pripravljala za velikoga Vrtlara, koji će da zasadi sjemenje slobode. »Ali, bdijte!«, doda, »iz ovoga bratstva ljudi i žena niknuće mnogo krivih proroka, spremnih da uzbune ljudske duhove poradi sebeznalih ciljeva«. Nisam mogao da razumijem, tek sam naslućivao pravo značenje ovoj izjavi. On pročita moju misao i reče: »Doskora ćeš razumjeti; sada Ti je dužnost, da me slušaš«. Ćutio sam se malo postiđen, što sam ga prekinuo. Ali, njegov blagi pogled uvjeravao me, da mi prašta. Reče: »Zapad vlada Istokom, a Istok treba da skupi i sjedini snagu i da se organizuje. Ali, u svako doba spomenite se, da je Vaše duhovno blago sačuvano netaknuto i čisto. Unutar četiriju zidova Teozofskoga Društva niknuće mnogo obreda, mnogo svećenika, da propovijedaju tuđa naučanja poradi svojih sebeznalih ciljeva. U budućnosti čeka Teozofsko Društvo svakako pobjeda. Ali, čuvajte se lažnih proroka«. Nastane kratka šutnja, onda on položi svoju ruku blago na moje rame i reče, prije nego ode: »Zbogom Tebi, naš službeniče, kao što smo i mi služitelji jedne Božanske Volje. Ima među vama jedan, koji je bog među ljudima, a čovjek među bogovima«. Onda ode mirno i bez ceremonija, kao što mi se i približio.

*Dr N. S. Rama Rao.*

# Prigodom osamdesetoga rođendana
# Tome G. Masaryka

## Teozofska misao

Jugoslovensko Teozofsko Društvo pridružuje se slavi svega kulturnoga svijeta kojom odaje poštovanje predsjedniku Československe republike, Tomi G. Masaryku.

Stvaralački rad umnika-idealiste, državnika-realiste i čovjeka-praktičara u životu odražava veličinom svojom Bratstvo.

Mnogi pripadnik društva, iako poznavajući osnovna načela Teozofije i zasadne tačke Teozofskoga društva, teško se poistovjetuje sa teozofijom kao životom. Masaryku je život Bratstvo.

Kad je buditelj naroda svoga i kad je njegov preporoditelj, kad je borac za istinu i ćudoređe i kad je osnivač državne svijesti, kad je učitelj zakona vječnoga i kad vida rane patnika, kad rešava socijalni problem i kad diže žiteljstvo blagom stanju privrednomu, kad valutom karaktera Slovenskoga mjeniči po nalogu čovječanstva na povjerenje Saveza Naroda te predaje dokumenat za ostvarenje Jugoslavije i kad religijskim oduševljenjem propovijeda inkarnaciju čovječanske ljubavi, uvijek je božanski nadahnut, teozof je.

Neka muzika poklika bratskih srdaca članova J. T. D. prenese žar ljubavi kraljevine Jugoslavije da ovije darove njene i uresi ih trajnom vrednotom vječne uspomene.

Zagreb, 7. marta 1930.

*Jelisava Vavra.*

# Moć mišljenja
## Njegovo svladavanje i izobrazba

Napisala **Dr Annie Besant.**

(Prvi nastavak.)

## Glava III.

### Prenašanje misli

Dan danas se ljudi vrlo rado bave problemom prenašanja misli. Mnogi je od nas već pomislio, kako bi lijepo bilo, kad bi se čovjek, onako posve bez posredovanja pošte i telegrafa, mogao staviti u saobraćaj s kojim udaljenim prijateljem. Izgleda, da mnogi misle, da to ide bez teškoća i da se pri tome ne treba nimalo naprezati, ali doskora su ti ljudi nemalo iznenađeni kad im taj pokus ne pođe za rukom. Međutim svakomu bi moralo biti jasno, da prije, nego što možemo misli prenositi, moramo biti u stanju, da zbilja mislimo; da prije svega moramo posjedovati sposobnost sigurnog i stalnog mišljenja, i da ćemo tek onda moći u prostor slati struju misli. Slabašno mišljenje, koje koleba ovamo-onamo, kod većine ljudi stvara u misaonoj sferi samo hrome titraje, koji od časa do časa nastaju, onda opet nestaju i proizvode samo neodređene forme sa veoma slabom životnom snagom. Misaona forma mora da ima jasne, odredjene konture, zatim, mora da je puna života, kad treba, da ju se otpošalje u stanovitom pravcu, nadalje mora imati dovoljnu jakost, da

onda, kad stigne do cilja, uzmogne proizvesti i reprodukciju same sebe.

Ima dvije vrsti metoda za prenašanje misli: jednu bismo mogli nazvati fizičkom, a drugu psihičkom; jedna se odnosi jednako na mozak, kao i na intelekt, a druga samo na intelekt. Svijest je ona, koja stvara misao time, da počima proizvađati titraje i to najprije u mentalnom tijelu, onda u astralnom tijelu, zatim u eteričkim molekulima mozga i konačno u fizičkim molekulima. Ovi mozgovni titraji stavljaju susjedni eter u vibracije; te vibracije se onda rasprostiru, dok konačno ne dođu do drugog kojeg mozga, stavljajući tako u titranje njegove fizičke i eteričke sitne dijelove. Preko tog drugog mozga, koji je primio to gibanje, stvaraju se u pripadajućem eteričnom, astralnom i mentalnom tijelu titraji i ovi titraji mentalnog tijela izvode konačno u odnosnoj svijesti izvjesno vibriranje, koje na to odgovara. To su prelazi preko raznih stepenica, po kojima jedna misao prolazi. Međutim ovakav prolaz nije uvijek bezuvjetno potreban. Svijest, koja šalje vibracije, može u svom mentalnom tijelu stvorene titraje također i direktno prenesti mentalnom tijelu svijesti i time mimoići onaj dugi put, što smo ga gore opisali. To su obe metode prenašanja misli.

Mi ćemo sada pogledati, što se događa kod prve metode.

U mozgu ima jedan maleni organ t. z. »životna žlijezda«, čije funkcije su našim fiziolozima totalno nepoznate i za koje se naši psiholozi ništa ne brinu. (Francuski filozof René Descartes, zvan Cartesius — (1596. — 1650.) — držao je, kako je poznato, tu životnu žlijezdu središtem duše). Kod većine ljudi to je sasvim rudimentaran organ; on se međutim razvija, a ne zakržljuje i u svom razvoju dade se dovesti do stanja, u kojem može doista da izvodi svoju određenu funkciju, koju će morati obavljati u budućnosti kod sviju ljudi. *To je organ za prenašanje misli, kao što je oko organ za vid, a uho za sluh.*

Ako dakle netko s punom koncentracijom i odlučnom pažljivosti vrlo intenzivno razmišlja o izvjesnoj ideji, onda će osjetiti u toj »životnoj žlijezdi« neko tiho podrhtavanje ili škakljanje, slično, kao kad mravi prolaze. Ovo se podrhtavanje odigrava u eteru koji prožima tu žlijezdu, te uzrokuje slabu magnetsku struju, što u fizičkim molekulima te žlijezde stvara onaj osjećaj škakljanja. Ako je dotična misao tako intenzivna, da može tu struju stvoriti, onda će mislilac moći iz toga zaključiti, da mu je uspjelo, da je svoje misli dotjerao do takove jasnoće i jakosti, da će moći biti prenesene.

Titraji u eteru, što prožimlju »životnu žlijezdu« uzrokuju u okolini valove, slične valovima svjetla, samo što su ovi kraći i brži. Ovo titranje širi se u eteru na sve strane, pa ovi tako izvedeni eterski titraji djeluju sada, sa svoje strane, na eter u »životnoj žlijezdi« svakoga drugog mozga, čiji titraji bivaju u pravilnom redoslijedu preneseni najprije na astralno, onda na mentalno tijelo, da mogu tako dospjeti do svijesti. Ako ta druga »životna žlijezda« nije u stanju, da učestvuje u tom valovitom titranju, onda će ta misao proći posve neopaženo mimo nje; ona će na nju učiniti isto tako slabi utisak, kao valovi svjetla na oko slijepca.

Kod druge metode prenašanja misli, mislilac, koji je u vlastitoj sferi stvorio izvjesnu misaonu formu, ne šalje tu formu u svoj mozak, već je vodi u mentalnoj sferi neposredno do drugog mislioca. Da se to bez teškoća izvede, potreban je mnogo viši mentalni razvoj, nego kod one prve, netom opisane fizičke metode prenašanja misli, jer onaj, koji šalje, mora da zna staviti svoju svijest u mentalnu sferu, da tako izvede svjesno ovo djelovanje.

Ovaj posao vršimo mi svi neprestano, bilo direktno, bilo indirektno, u koliko naime cijelo naše mišljenje u mentalnom tijelu uzrokuje vibracije, koje opet, u koliko odgovara njihovoj biti, moraju da se dalje šire kroz mentalnu tvar, koja se naokolo nalazi. I nema razloga, zašto da se pojam o prenašanju misli ograniči jedino samo na svjesno i hotimično prenanašanje od jedne osobe na

drugu. Kroz to spomoću ovog besvjesnog šiljanja misaonih titraja, utječemo mi stalno jedan na drugoga, pa to, što se zove javnim mnijenjem, stvara se u glavnom na takav način. Veći dio ljudi misli o izvjesnim stvarima, na slični način, ne moguće radi toga, jer su o tim stvarima pomno razmišljali ili jer su došli do utvrdenog samostalnog mnijenja, već jednostavno zato, jer vrlo mnogo ljudi na isto takav način o toj stvari misli i prema tomu i druge sa sobom povlači. Snažna misao kojeg velikog mislioca izlijeva se u mentalnu sferu ili misaoni svijet, na što će svi intelekti, koji ju mogu primiti ili na nju reagirati, uistinu je i prihvatiti. Oni reproduciraju njezine titraje i pojačavaju na taj način misaoni val, tako da on sada utječe i na one, koji inače ne bi reagirali na prvobitne titraje. Opetovani takovim reagiranjem postaju titraji sve jači, dok konačno ne postanu tako jaki, da će utjecati na veliku masu.

Čim se jedamput stvorilo javno mnijenje, ono ima dominantan utjecaj na misaoni pravac velike mase, budući da bez prestanka utječe na razne mozgove i proizvodi u njima adekvatne titraje.

*U svakom narodu ima izvjesnih misaonih pravaca, izvjesnih duboko izgrađenih misaonih kanala, koji su nastali stoljetnom reprodukcijom istih misli, koje su povezane tradicijom, borbama i običajima odnosnih naroda.* Na svaki intelekt, koji se je u takovom narodu rodio, utječu one odredjeno i u istim bojama i sve, što od novih ideja do tog naroda dolazi, biva odmah preudešeno prema nacionalnom ritmu.

Kao što misli, koje su do nas doprle, a koje naše mentalno tijelo onda modificira tako, da one, kad ulaze u našu svijest, predstavljaju rezultantu između vlastitog i pridošlog ritma, isto tako i narodi, kad su primili utiske od drugih naroda, preuzimaju te utiske nakon što su ih prema svom vlastitom titrajnom ritmu modificirali. Tako n. pr. gledaju Englezi, Francuzi, pa Englezi i Buri na jedne te iste činjenice sa posve različitog stanovišta. Svaki od tih naroda promatra te činjenice pod utjecajem vladajućih predrasuda, pa onda posve ispravno predbacuje jedan drugomu, ,da ih onaj drugi izvraća i okrivljuje ga zbog njegovog nepoštenog shvaćanja.

Kad bi se priznavalo i uviđalo, da je ta istina neminovna posljedica, mnogi bi internacionalni spor bio riješen laglje nego što se to danas dešava, mnogi rat bi bio spriječen, a oni, koji su izbili, laglje i brže bi bili dovršeni.

Jer svaki bi narod onda uvažio ono, što se znanstveno naziva »osobnom jednadžbom« i umjesto da se psuje na druge narode, radi njihovog drugačijeg mnijenja, svaki bi nastojao, da pronađe srednji put između razilazećih se shvaćanja i ne bi više tvrdokorno ustrajao kod svojega shvaćanja.

Praktički važno pitanje, koje nastaje iz spoznaje tog neprestanog, sveopćeg prenašanja misli, jest za inviduum slijedeće: koju korist mogu da crpim i kojim neprilikama mogu da izbjegnem kad vidim, da moram živiti u takvoj mješovitoj atmosferi, u kojoj neprestano rade i dobri i loši misaoni titraji i jurišaju na moj mozak? Kako ću se s jedne strane zaštititi od štetnih misaonih prenosa, a kako ću s druge strane crpsti koristi od onih dobrih? Prama tomu je upoznavanje načina, na koji će vršiti ispravan izbor, od eminentne važnosti.

*Svaki pojedinac neprestano utječe na svoje vlastito mentalno tijelo.* I drugi ljudi to čine prigodice, ali on sâm čini to uvijek. Govornik, kojega sluša, ... autor knjige, koju čita, utječu na njegovo mentalno tijelo, ali oni djeluju samo kao prigodni faktori, on sâm djeluje, u tom smjeru permanentno. Njegov vlastiti utjecaj na sastav svojeg mentalnog tijela mnogo je jači, nego li ijedan od bilo koga drugoga; on sâm fiksira normalni titrajni ritam svog intelekta. Misli, koje se s tim ritmom ne nalaze u harmoniji, biti će, čim se samo dodirnu intelekta, smjesta odbačene. Misli li čovjek ispravno, nema u njegovom intelektu mjesta za laž; misli li o ljubavi, ne može ga mučiti mržnja; misli li mudro, ne može ga nakaziti lu-

dost. Jedino na taj način može da vlada sigurnost, da vlada prava snaga. *Intelekt ne smije da leži takorekuć pust, jer u tom slučaju može svaka misao da uhvati korjenje i da raste; on ne smije da vibrira onako, kako se njemu sviđa, jer onda bi odgovarao na svaku vibraciju, koja do njega dolazi.*

U tom leži praktičnost ove nauke. Čovjek, koji se ravna po njoj, naskoro će pronaći i otkriti njezinu vrijednost, naime da se spomoću misli može život učiniti plemenitijim i sretnijim i da je istina, da ćemo putem mudrosti dokrajčiti sve jade i nevolje.

(Nastavit će se.)

# „Tattwam asi!"

To si ti! U toj kratkoj rečenici izraženo je praktično pravilo, koje je izvađeno iz apstraktne istine, da smo svi mi jedno sa celim svetom i da u svakoj pojavi živi jedan isti Večni Duh. On je jedina realnost, a pojedine životne forme nisu ništa drugo nego samo Njegovo ispoljavanje, sa svrhom da se u njima oliči i proslavi Njegova Večna Lepota. Saznanje, da je sve *Jedno*, da je svaka materijalna pojava u suštini ravna i jednaka svima drugima i da svaka, gledajući u drugu, mora da vidi samu sebe, postalo je tvrd temelj divne zgrade primenjene životne filosofije celoga Orijenta. »Tattwam asi« postalo je parola jedne velike i duboke kulture, čije svetlo osvetljava daleke vekove života stotina milijona ljudi, kojima je bio uvek mnogo važniji zadatak, da se upoznaju sa svojim odnosom prema Večnom Duhu i Njegovim stvorenjima, nego da izumljuju naprave za usavršavanje svagdašnjeg materijalnog života, kao što je bilo kod nas na Zapadu.

Isus Krist, kao utelovljenje Boga, u nauci Svoga Života, koja je religija svih vekova i zvezda, kaže nam takođe: »Tattwam asi!«

Ali šta je kod nas nazovi-kršćana postalo od Njegovih reči »ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe«, koje imaju isti smisao? Oni, koji uzeše da tumače smisao Njegovih reči i značaj Njegovog života i da nauku, koja odatle izvire, predadu daljim pokolenjima, zanemariše njenu najdublju istinu, koja je sadržana u rečima »to si ti« i održaše kod nas baš obrnuto geslo života: »To nisi ti!«

Stoga kruti individualizam naša je priznata forma života i »sveti« egoizam naša misao vodilja. Naš se život odigrava u neprekidnim borbama svih prema svima; svak je svakome zakleti dušmanin i mesto gesla »Tattwam asi«, — to si ti, — nastalo je načelo »homo homini lupus«, — čovek je čoveku kurjak! Laž, mržnja, kleveta, podvala, prevara i ubistvo upravljaju međusobnim odnosima nas nazovi-kršćana. Zašto je to tako i gde je izlaz iz toga strašnog stanja? Zašto je posle najuzvišenije nauke o ljubavi, koju nam je dalo Kristovo Evangjelje, došla takva mržnja? Zašto je mesto čoveka altruiste, čiji je najčišći tip imao da bude Kristov sledbenik, došao čovek egoista, kakvom nigde drugde nema para? Zašto iz naših usta, mesto blage reči »to si ti«, izlazi oštra poruga »to nisi ti« i, najzad, zašto sve to nije tako bilo kod Orijentalaca?

Da bi se to razumelo, potrebno je razmotriti, kako su u Orijentu postajala etička pravila, kao što je pravilo »tatwam asi.« Iako je baš u Orijentu bilo svećeničkih kasta, u kojima je ta funkcija prelazila sa kolena na koleno tako, da je postala gotovo neka tajna veština, koja se je ispoljavala u izvesnom tajanstvenom ritualnom formalizmu, ipak sama religija, sa svojom etičkom sadržinom, nije ostala njihova isključiva domena, kao što je to kod današnjih kršćanskih pozitivnih konfesija, već je bila opće etičko dobro svih narodnih slojeva. Orijentalac je, i pored svojih bonca, kojima je svećenstvo postalo zanat, smatrao pa i da-

nas smatra, da je etička sadržina religije njegovo najveće privatno dobro, koje on sam ima također da brižno čuva i neguje. U prkos svećenicima zanatlijama, u orijentalnim narodima je mnogo filosofa, pesnika, učitelja i drugih intelektualaca stalno govorilo narodu o veri i propovedalo mu njena etička načela u vidu praktičnih životnih pravila tako, da su na taj način najdublje istine prastarog religijskog predanja iskristalizovane u prosta, lako razumljiva i praktično primenljiva pravila, prodirale u sve slojeve naroda i ulazile mu u običaj.

Zna se kako se duboko i čvrsto okoreni sve ono što jednom postane običaj naroda, a kako mora tek da bude tvrdo ono, što u jednoj ozbiljnoj sredini, kao što je orijentalska, postane etičko pravilo i kao takvo uđe u osvešten običaj svih slojeva. Ja to naročito naglašavam, jer baš u tom, sasvim drukčijem načinu crpljenja etičkog bogatstva iz narodne religije leži sva razlika između nas ovde na Zapadu i onih u Orijentu.

Kod nas su, možda baš iz suviše velike revnosti, monasi zatvorili nauku kršćansku u samostane i hramove, kako je ne bi suviše često i jasno videle naše profane oči. Od kristalnog pića iz bujnog izvora istine daju nam kap po kap, a kako su oni kroz više od tri četvrtine vremena od kako traje kršćanska era, bili jedini nosioci duhovnog života nije čudo, da je naša duhovna njiva ostala zaparložena. Izvan samostana živela je velika gomila naroda, koja je, kao u kakvo čudo, buljila u njihove nepristupne zidove i naslućivala iza njih neke crne veštine, pa često i đavolske mudrolije. Treba samo potsetiti na priču o doktoru Faustu i mnoge druge tome slične, koje nam pokazuju u kakvoj duševnoj tami je kršćanski svet čamio kroz više od hiljadu i pet sto godina i pored svetlosti, koja mu beše sa istoka sinula u nauci Kristovoj. Ali ta nauka je bila postala monopol malog broja upućenih, a ostala gomila ljudi je kroz to strašno vreme produžila da živi svojim prastarim varvarskim životom lažući se, varajući se i ubijajući međusobno. Nikada nije bilo više zla i krvi u svetu nego baš u toj eri nazovi-kršćanstva, a to zato, što u kršćanskom društvu, ,osim monaha i svećenika, sve do u novije doba nije bilo nikoga, tko bi smeo i mogao da narodu tumači večne istine Kristove nauke, da ih formira u konkretna životna pravila, da ih takva daje svetu i da ih ovaj prima kao svoje običaje u najširem smislu. Kod nas običaji, koji stoje u vezi sa Kristom, gotovo su bez izuzetka čisto formalne prirode i odnose se samo na svetkovanje izvesnih vanjskih događaja iz Njegova života. Ali, od dubokih istina Njegove nauke nije ništa postalo tvrd neoboriv običaj. Ona nije prošla, u svoj svojoj čistoti, kroz gomile naroda, nošena iskrenim nezainteresovanim umovima, kao što je uvek bilo u Orijentu; nju nisu propovedala usta filosofa, učitelja i pesnika; ona nije postala opće dobro sviju razrađeno u eksaktna pravila, kojih bi se svi držali. Svega toga kod nas nije bilo, niti ga ima i danas, iako je sada slobodno svakom da se približi čistom izvoru vere. Danas je svet već toliko ogrezao u pustom materijalizmu, da sve treba iznova započinjati. Imamo gotovo istu situaciju, kakva je bila u vekovima tame, samo što pored crkvenih organizacija, sa ljubomorno čuvanim verskim kompetencijama i pored iste one u varvarskim predrasudama ogrezle gomile, imamo doduše slobodnu, ali plitku i malodušnu, materijalistički skroz na skroz zatrovanu inteligenciju, koja ni u čemu nije toliko jaka i dosledna, koliko u svojoj indiferentnosti prema pitanjima čovekovog spiritualnog života. U takvom stanju stvari, koje je dovelo do rezultata, koji su sasvim protivni onome, što vidimo u Orijentu, odakle nas obasjava svetlo prave istine, leži neoborivo opravdanje našeg teosofskog pokreta. Taj je pokret pozvan, da u kršćanskom svetu sprovede onakvu spiritualizaciju ljudi, kakvu imamo u Orijentu i kakvu je Krist sa svojom naukom započeo. Krajnje je vreme, da se i na Zapadu zacari pravi spiritualni život i da mi, današnji varvari, koji smo se, eto, još nedavno kupali u moru krvi svoje braće, postanemo pra-

vi kršćani, koji će, po istinskoj primeni nauke Kristove, svakog čoveka voleti kao samoga sebe, to jest, videti u njemu samoga sebe i osećati istu uzvišenu lepotu orijentalnog pravila »Tattwam asi«. To može da bude samo po ugledu na stanje u Orijentu, gde stotine hiljada propovedaju reč Božju, darujući je ljudima u vidu zlatnih životnih pravila, kao što je »tatvam asi« i gde stotine milijona pripravno primaju ta pravila, a preko njih i duboku etiku svoje pradedovske religije. Samo to, dakako, sada kod nas ne može više da bude na isti način, na koji je to idealno duhovno stanje stvoreno u mnogim krajevima Orijenta, kao što sam malo pre istakla. Kod nas je sada potrebna jedna velika, dobro promišljena i organizovana akcija, koja svesno uzima za zadatak, ne toliko da širi apstraktnu filosofiju svoga teosofskoga saznanja, koliko da je sistematski razredi u etička pravila života i u tom vidu pruži ljudima, nastojeći stalnim i trajnim ponavljanjem u svima emanacijama ljudskog duha, da im ta pravila postanu životna i da im pređu u krv i običaj. I ja, eto, ovu misao češće ponavljam, a to činim zato, što sam duboko uverena, da široke mase ne mogu da primaju apstraktna saznanja. Njima su potrebna gesla, spomoću kojih se u njihovoj svesti utvrđuju velike istine. Kako će, na primer, primitivni duhovi da shvate apstraktnu istinu, koja se ispoljava u rečima »tattvam asi«, a to je da čovek nije biće odvojeno od Božanstva, već da je jedno s Njim, pa, prema tome i jedno sa svima Njegovim stvorovima, u kojima ono ima da vidi uvek samo svoje sopstveno, božansko, univerzalno »ja«? Takve se misli rađaju intuitivno u dušama najodabranijih umova, a za njihovo potpuno razumevanje je potrebna sposobnost razlikovanja između trajnog i prolaznog, između bitnosti i forme, između Duha i materije, između spiritualnog i materijalnoga. Retki su, kojima je i ta sposobnost dana. Velika masa životari bez nje i zato je sveta dužnost sviju, kojima je dana, da od zlata svoje bogate duhovne riznice raskuju novac zlatnih životnih pravila, koja će ostali moći razumeti, pa tako doći u mogućnost, da se i oni koriste plodovima istinskog saznanja. To je, razume se, pojedincu, u današnje vreme i u današnjim prilikama, pa ma on bio najveći duh, moguéno tek u veoma ograničenoj meri. Takav se zadatak, danas, kao što već rekoh, postizava samo jednom općom akcijom, koja će organizacijom svih spiritualista raditi promišljeno na postizavanju onih etičkih rezultata, koje je Orijenat intuitivno dobio. Naš teosofski pokret treba da postane takva organizacija. Pri današnjem stanju okcidentalnih naroda, on je jedini u stanju, da postigne onaj cilj, koji pozitivne kršćanske konfesije do danas nisu mogle da postignu. To ne znači, da bi njegov rad bio u nekoj protivnosti prema njima. Naprotiv Teosofski pokret treba da bude jedna paralelna akcija koja će njihov rad pomagati i nadopunjavati. Stoga je dužnost svakog istinskog spiritualca, da bez štete za svoju pripadnost nekoj od pozitivnih kršćanskih konfesija, pristupi i općoj svetskoj organizaciji teosofa, jer su oni, po prirodi stvari, pozvani, da na Zapadu preuzmu i odigraju ulogu onih odabranih umova, koji su stvorili današnje duhovno stanje u Orijentu, po kom svatko oseća jedinstvo sa svakim u Duhu Boga Živoga i kliče, sa dubokim ubeđenjem, celome Svetu i svakoj Njegovoj pojavi: »Tattwam asi!«

*J. S.*

# Bogovi u progonstvu

(Priređeno po djelu Dra **J. J. Van Der Leeuw: Gods in Exile.)**

(Prvi nastavak.)

## II. Put do Egosa

Počnite dakle na taj način, da razmišljate o samomu sebi i da promatrate, što vam pri tom dolazi pred oči. Vi ćete pri tom otkriti, da — misleći o sebi, — Vi obično vidite sebe onako, kako izgledate fizički, t. j. onako, kako se vidite u ogledalu sa dobro vam poznatim licem i sa imenom, koje sada nosite.

To je prva iluzija, koju morate svladati, jer tako dugo, dok mi za sebe mislimo, da smo fizičko tijelo, tako dugo mi se identificiramo s tim fizičkim tijelom, a to je upravo ono, što ne smijemo činiti. Identificirajući se sa fizičkim tijelom ili sa njegovim finijim dvojnikom eteričkim tijelom, mi se podvrgavamo njihovim željama i njihovim uvjetima eksistencije. Budući pak da naše tijelo reagira na svaku promjenu prilikâ, u kojima živi i prama tomu ide svojim vlastitim putem, a ne našim, to kao posljedica toga slijedi, da će tijelo biti slabo i bolesno i da će njime zavladati neka težina i tupost, koja će sprečavati, da reagira i odgovara na djelovanje onog višeg bića, koje stanuje u njemu.

### Mijenjanje u fizičkom tijelu

Sve to se međutim mijenja, čim nam uspije, da svladamo iluziju, da smo mi fizičko tijelo i čim u tom tijelu upoznamo ono, što ono u istinu jest, t. j. naš sluga ili naš instrumenat, kojim se služimo u fizičkom svijetu. Mi moramo, — da se tako izrazimo, — promijeniti polaritet čitavog tog odnosa t. j. umjesto, da fizički svijet vlada nama preko našeg fizičkog tijela, s kojim smo se identificirali,... mi moramo vladati fizičkim svijetom spomoću svojeg fizičkog tijela, koje smo sebi podložili. Središte važnosti mora se iz fizičkog tijela prenijeti u našu svijest i mi moramo osjećati, kao da povlačimo svijest iz fizičkog tijela, kao da stojimo iza njega i da preko njega samo djelujemo, ali da nismo jedno s njime. Posljedica, proizvedena ovakovom promjenom našega držanja prama fizičkom tijelu, je vrlo velika. Kao što se male čestice željezne piljevine, ako im se približi magnet, grupiraju oko zajedničkog središta i poredaju u smjeru silnicâ magnetskoga polja, tako se i čestice eteričkog i fizičkog tijela, — koje se inače nalaze u kaotičnom stanju i izvrgnute svim mogućim utjecajima iz vana, — podvrgavaju utjecaju unutarnje Volje, čim ona zavlada fizičkim tijelom. Mi to moramo osjetiti, mi moramo osjetiti promjenu, koja nastaje onim časom, kada spoznamo i utvrdimo, da mi nismo fizičko tijelo, nego da ono pripada nama.

Mi moramo osjetiti, da fizičko i eteričko tijelo hrani životna snaga, ,koja dolazi iz nutra, a ne ona, koja dolazi iz vana. Čitavu tu promjenu moramo mi osjetiti, iskusiti i doživjeti, a ne samo o njoj diskutirati i razmišljati. Mi moramo osjetiti, da naše fizičko tijelo vibrira i reagira na utjecaje nutarnje svijesti i da je ono više podvrgnuto zakonima i utjecajima te nutarnje svijesti; nego li onima vanjskog fizičkog svijeta.

To držanje moramo zadržati u svemu, što činimo preko dana. Mi moramo uvijek osjećati, da smo to mi, koji svjesno radimo preko fizičkog tijela, a ne da ono radi samostalno. Na taj način mi moramo svoje tijelo priučiti na redovitost u izvjesnim navikama i poslovima kod jela, spavanja i kretanja tako, da će ono postati instrumentom, koje će potpuno odgovarati našim potrebama. Ako mišice svojega fizičkog tijela ne treniramo dnevnim vježbama, ne možemo očekivati, da će ono onako reagirati i djelovati, kako je poželjno, a ne smijemo zaboraviti, da naš napredak mnogo više ovisi o fizič-

kom zdravlju, nego što to obično uviđamo. Isto tako moramo regulirati i uzimanje hrane tako, da će naše tijelo moći biti gibko i sposobno za zadaće, za koje ga želimo upotrebiti. U tu svrhu namjesto, da uzimamo bilo kakvu hranu i bilo na koji način, mi moramo uzimati samo one vrsti hrane i samo na takav način, da će nam ta hrana učiniti tijelo čišćim, jačim i finijim instrumentom za našu porabu. Zato, kad jedemo, moramo sebi biti svjesni, što time činimo i na taj način primljenu hranu ugrađivati u tijelo iz nutra, ali i to moramo doista iskusiti i osjetiti, a ne samo intelektom misliti. Mi moramo svjesno jesti i uzimajući pojedine zalogaje, moramo osjećati, da onu hranu spiritualno ugrađujemo u tkivo našega tijela. Oni od ljudi, koji pripadaju crkvi, koja priznaje vrijednost sakramenta Pričesti, znaju način, na koji se posvećene čestice uzimaju. Na isto takav način mi moramo uzimati svu svoju hranu, jer sva je materija posvećena prisutnošću Krista i Njegov je Život u svim stvarima, premda se ta prisutnost u posvećenoj Hostiji i Vinu manifestira u svoj svojoj punoći.

Na ovaj i na mnogo sličnih načina mi možemo podupreti mijenjanje svojega fizičkog i eteričkog tijela i učiniti iz njih savršene instrumente za ono Biće, koje u njima stanuje. To mijenjanje je i te kako realno i kad je potpuno provedeno, onda je za uvijek odstranjeno gospodstvo fizičkog tijela nad našom sviješću, jer onda je to fizičko tijelo postalo dobro usklađenim instrumentom za našu porabu.

## Mijenjanje u astralnom tijelu

Sada ćemo poći jedan korak dalje, te ćemo središte svoje svijesti povući iz fizičkog tijela. To je proces, koji se prirodno događa, kad mijenjamo svoj stav naprama tijelu. Mi pri tome ne povlačimo svoju svijest sasvim iz fizičkog tijela, — jer u tom bismo slučaju pali u san ili u trans, — mi ju samo više ne usredotočujemo u tijelu, nego na višoj razini, a preko tijela samo djelujemo, što je nešto posve različitoga.

Kad nam je to uspjelo, onda moramo provesti u svojem emocionalnom ili astralnom tijelu sve one promjene, koje smo proveli u fizičkom tijelu. Tu ćemo naići na iste teškoće, s kojima smo se upoznali na fizičkoj razini. Mi naime obično dopuštamo, da astralni svijet vlada našim astralnim tijelom i da utjecaji iz tog astralnog svijeta određuju i formiraju našim željama, ćuvstvima i strastima. Mi doduše nismo sebi toga svjesni, jer još ne znamo razlikovati »Ja« i »Ne-ja« u svojim unutarnjim svijetovima, t. j. u svijetu emocija i u svijetu misli i zato nam se čini, da naša ćuvstva i naše misli dolaze »iz naše nutrinje«, dok u istinu oni dolaze iz vana ili barem bivaju poticani iz vana. Zato se na našem astralnom tijelu, — kada ga koji vidoviti čovjek promatra, — opažaju raznobojne mrlje, koje su nepravilno razdijeljene na njegovoj površini, te se neprestano mijenjaju uslijed djelovanja vanjskih utjecaja.

Sve to se mora promijeniti. Mi moramo spoznati, da je naše astralno tijelo naše oruđe, naš instrumenat u astralnom svijetu. Mi ga moramo uhvatiti čvrstim rukama svojega Egosa i promijeniti ga na isti način, kako smo to učinili sa svojim fizičkim tijelom. Pri tome moramo svoje astralno tijelo vitalizirati iz nutra i propuštati kroz njega samo ona ćuvstva, koja mi odredimo.

Pokušajte, da tu promjenu osjetite u sebi. Pokušajte, da svoje astralno tijelo očistite od sviju onih sitnih željâ i ćuvstava, koja nas znaju toliko uznemirivati i da dopustite samo ona ćuvstva, koja vi, t. j. vaš božanski Ego, odredi. Osjetite ta ćuvstva i dajte da ona svjesno zračaju iz vas.

U prvom redu osjetite ljubav, ali ne ljubav, koja žudi za posjedovanjem, nego onu, koja se razlijeva iz vas na sva bića i na sve stvari. Onda osjetite predanost;... predanost Majstoru; predanost velikom djelu; predanost onom najvišem, što možete zamisliti... i dajte, da ta predanost ispuni cijelo vaše astralno tijelo. Nadalje, osjetite samilost za sve, koji trpe; osjetite, kako se vaše srce puno sućuti obraća širom svijeta

svakomu, koji trpi. I konačno osjetite spiritualnu aspiraciju; osjetite kako najintenzivnije aspirirate za uzvišenim stvarima i dajte, da prava i čista spiritualnost zrača kroz vaše astralno tijelo. Kad vam na taj način uspije, da vaše pravo Biće, vaš Ego, određuje i formira vaša ćuvstva i ta ćuvstva svjesno šalje kroz vaše astralno tijelo, ono će dosta postati nešto posve različitoga, nego što je prije bilo. Umjesto da pokazuje nestalna i maglovita ćuvstva, koja se neprestano mijenjaju, ono će postati sjajnim predmetom, koji će stalno slati iz sebe ona ćuvstva, koja ste vi odabrali i koji će ritmički vibrirati u skladu sa impulzima, koji će dolaziti iz vaše nutrinje.

Pa i vidoviti čovjek, ako promatra takovo astralno tijelo, primjetit će, da se ono sasvim promijenilo, jer ůmjesto da — kao prije— pokazuje mutne i maglovite mrlje raznih tamnih boja, ono će pokazivati točno određena ćuvstva, koja su koncentrično poredana i koja propuštaju stalno i jasno svjetlo iz sredine astralnog tijela.

I na taj način bit će izvedena isto onakova promjena, o kakvoj smo govorili i kod fizičkog tijela.

I ovu promjenu možemo porediti s promjenom, koja nastaje u kupu željezne piljevine, kad ona dolazi pod utjecaj magnetskog polja. Jer sada i u astralnom tijelu postoji centralna Volja, koja vlada i uslijed toga se astralno tijelo hrani i upravlja iz nutra. Ono je postalo našim služiteljem i nikakva uzrujavanja, niti napasti iz vana ne mogu u nama probuditi ćuvstva ili želje, koje mi ne želimo. Astralno tijelo naše nije više jednostavni dio astralnoga svijeta, koji ga okružuje, nego je od njega odijeljeno i podvrgnuto našemu Egosu, ,koji u njemu stanuje. Polarit se, — da tako kažemo, — izmijenio, jer se ono sada hrani iz nutra i stalno zrača prama vani ćuvstva, koja pomažu svijetu, koji ga okružuje.

Provedenjem ove promjene u svojem astralnom tijelu mi smo učinili jedan dalnji korak do toga, da uklonimo onaj dualitet, koji postoji između našega višeg i nižeg bića, a koji nam je uzrokovao toliko neprilika u prošlosti. Taj dualitet bio je posljedica neznanja, uslijed kojega smo mi dopuštali, da naša tjelesa vladaju našom sviješću. Kada nam uspije, da i astralno tijelo podvrgnemo svojemu Egosu, svojemu pravomu biću, mi iz njega povlačimo središte svoje svijesti i oslobađamo ju spona, kojima je ona bila vezana uz to tijelo, te ju dižemo jedan korak više i bliže onomu svijetu, u koji ona spada.

## Mijenjanje u mentalnom tijelu

Sada je na redu, da promotrimo svoje misaono ili mentalno tijelo i da i njega mijenjamo. Može se reći, da je ova promjena najvažnija i najbitnija, jer u mentalnom tijelu leži prava opasnost za nas, ma da si mi toga i nismo svjesni.

Mi nikada ne radimo i nikada ne govorimo, a da prije toga nismo mislili i da nismo sebi stvorili sliku onoga, što smo htjeli izvesti. Mi si toga nismo svjesni, jer je djelovanje uma silno brzo, a osim toga je naša svijest za nas posve nepoznato područje tako, da mi ne znamo, što se u njoj događa. Ali ako mi samo dižemo svoju ruku, mi prije toga zamislimo tu kretnju, mi stvaramo sliku o toj kretnji, a budući da ta slika ima kreativnu moć, ona se realizira u kretnji. Misao u nama je manifestacija trećega aspekta Božanstva, — Svetoga Duha. Njegova kreativna Energija se manifestira u našoj sposobnosti mišljenja, koja je zapravo dvosjekli mač i za nas osobito opasna, ako ne poznamo njezinu snagu i njezino pravo značenje. Kada mislimo, mi stvaramo izvjesnu sliku u mentalnom tijelu, mi stvaramo jednu stvar i ispunjujemo ju božanskom kreativnom Energijom, koja se mora pretvoriti u djelovanje. Kadkada je potreban izvjestan broj opetovanih misli, da se nakupi toliko kreativne energije, koliko je potrebno, da dođe do djela, ali često opetovane misli pretvaraju se u naviku ili običaj, čija snaga znade biti tako velika, da joj se ne možemo oprijeti niti mi sami, koji smo ju stvorili.

Sve bi to bilo posve bezopasno, kad bi te misaone slike stvarao naš Ego iz nutra i potpuno svjesno, ali opasnost i to užasna opasnost za čitav naš život leži u tom, da mi dopuštamo, da se te misaone slike stvaraju ili barem potiču iz vana. Mi naime dopuštamo, da vanjski utjecaji izazivlju u našem mentalnom tijelu misaone slike, da kreativnu mentalnu materiju formiraju u misaone oblike i ispunjuju energijom, koja će prirodno nastojati, da se realizira u djelo. U ovoj nesređenoj aktivnosti mentalnoga tijela leži izvor gotovo sviju naših unutarnjih borbi i spiritualnih teškoća, a uzrok tomu jest neznanje,... neznanje, koje dopušta ovakovo nedisciplinirano djelovanje našega mentalnog tijela, koje je zapravo ovdje, da služi nama, a ne da vlada nama. Tako dugo, dok mi dozvoljavamo, da na stvaranje naših mentalnih slikâ, dakle naših misli, djeluju utjecaji iz vana, mi smo izgubljeni i izvrgnuti neprestanim borbama.

## Opasnost od nedisciplinirane imaginacije

Razmotrimo na primjer čovjeka, koji je odan piću. Njemu su poznate posljedice te njegove strasti; on zna, da — trošeći novac za piće, — on čini, da njegova obitelj gladuje i u svojim trijeznim momentima on odlučuje, da će se okaniti pića, ali prolazeći mimo koje gostionice, on vidi ljude,, kako ulaze i izlaze i pače možda i osjeti miris pića. Do toga časa on se uspješno opirao napasti, ali pogledajte, što se sada događa. U jednom kratkom momentu on sebe u mislima vidi, kako pije; on stvara odgovarajuću misaonu sliku i živi i djeluje u njoj. On osjeća užitak pića,... osjeća, kako ono utažuje njegovu žeđu, premda u istinu ova mu slika samo povećava žeđu i vodi gotovo neizbježno do kapitulacije. Nakon toga, kada je ta misaona slika već gotova, on se prene i izjavljuje: »Ne, ja ne ću to učiniti!«, ali onda je već prekasno i svaka je borba obično bezuspješna. Jer nakon stvaranja misaone slike, gotovo uvijek slijedi njezino realiziranje u djelo. Kadkada se doduše događa i to, da stvorena slika nije dovoljno jaka i onda čovjeku uspjeva, da svladaa napast, ali i u takvom slučaju ona borba iscrpljuje čovječje tijelo i uzrokuje mnoge i teške boli i patnje. Mnogo je bolje spriječiti, da se ne stvori kreativna misaona slika i intervenirati onda, kad intervencija može još sigurno da uspije.

Ovakva nedisciplinirana imaginacija uzrokuje mnogo više boli i patnja, nego što mi to i zamisliti možemo. Svi oni bezbrojni slučajevi, koje nalazimo u životu gotovo svakoga čovjeka, a u kojima njima ne uspijeva da svladaju svoje niže strasti, — napose svoj seksualni nagon, — posljedice su ovakve nedisciplinirane imaginacije, a ne slabe volje. Čovjek može osjećati jaku želju, ali kreativna misao je ona, koja dovodi do djela. Većina ljudî uopće i ne zna, da i kod njih ima takvih imaginacija i sanjarija ili opet misle, da su one posve neopasne, jer ih se ne može niti opipati, niti vidjeti običnim okom, ali u istinu one jesu jedina prava opasnost. Jer n. pr. za čovjeka sa jakim seksualnim nagonom nije opasno, ako on vidi ili misli na predmet svojih želja. Opasnost počima istom onda, kad u svojoj imaginaciji on počima stvarati sliku o zadovoljenju svoje strasti. Čovjek može biti okružen poželjnim stvarima, a ipak pri tom ne će osjećati nikakve borbe ni teškoće tako dugo, dok će mu uspjeti, ,da svoju imaginaciju, svoju kreativnu misaonu snagu spriječi u tom, da reagira na predmete, koje on vidi. Mi nikada ne ćemo da dovoljno uvidimo, da u predmetima samim nema ni snage ni opasnosti i da opasnost i djelovanje tih predmeta na nas leži u tom, da mi dopuštamo, da naša imaginacija reagira na njih i da stvara slike, koje nas navode na djela. A kad se to jednom dogodi, onda je borba neizbježiva. Mi onda možemo apelirati na ono, što mislimo, da je naša volja i kušati, da bijesnim otporom izbjegnemo posljedicama svoje vlastite imaginacije, ali pri tom zaboravljamo. da je takav bijesni otpor, koji je inspiriran strahom, nešto posve drugo, nego volja.

(Nastavit će se.)

# DRUŠTVENE VIJESTI

## Apel na sve članove i prijatelje T. D.

Nakon mnogih teškoća i dugoga traženja, konačno se naša davna, vruća želja, da dobijemo svoje vlastite društvene prostorije, približuje svojem ostvarenju. U Mesničkoj ulici br. 7, dakle u neposrednoj blizini Ilice, u I. katu kuće sestre Suden, preureduju se i za nas priređuju prostorije, u koje ćemo se koncem mjeseca marta useliti, da onda u njima i iz njih razvijemo pojačanu akciju oko širenja Teozofije i ostvarenja teozofskih ideala. Ovaj važni događaj u našem društvenom životu nastojat ćemo, da u granicama svojih skromnih sredstava što svečanije i dostojnije proslavimo. Poziv na svečano otvorenje novih prostorija razaslat ćemo pravovremeno svima svojim članovima i prijateljima.

Komu su međutim poznate naše financialne prilike, taj će znati, da se ovo ostvarenje te davne naše želje nije moglo provesti sa onim sredstvima, koje je naše društvo primalo u ime redovite članarine. Da nije bilo požrtvovnosti i teozofske svijesti kod naših članova, koji su se obvezali, da će pored redovite članarine mjesečno doprinositi veće ili manje svote, mi ne bismo još dugo imali svojih prostorija. Ali, iako je ovim dobrovoljnim obvezama pitanje najamnine za te prostorije u glavnom riješeno, ne smije se zaboraviti, da time još nije sve svršeno, jer prostorije treba urediti, ... treba nabaviti stolaca i drugih predmeta, koji su za rad u društvu potrebni, a za sve to trebati će novih sredstava. Mi stoga apeliramo na teozofsku svijest sviju naših članova i prijatelja i molimo ih, da svaki učini, što može i da doprinese, koliko može tako, da ćemo naše nove prostorije moći urediti, da one budu potpuno odgovarale namijenjenoj im svrsi. Ovo je opet jedna prilika, da pokažemo, da smo i koliko smo teozofi! Zato neka nitko ne čeka na drugoga i neka ne pita, koliko su drugi dali, nego neka dade koliko u istinu može.

*

*G. H. Spurrier, Glavni Brat REDA SLUŽENJA* u Engleskoj javlja, da je dan prije Kongresa Federacije Evropskih Teozofskih Društava u Genevi — 26. juna o. g. — posvećen tom Redu i da registracija za Kongres uključuje i ovu konferencu Reda Služenja.

U jutro 26. juna bit će sastanak Glavne Braće; primat će se izvještaji i diskutirati razna pitanja. Poslije podne bit će po svoj prilici javni sastanak *Reda Služenja,* a na večer nadamo se, da će dr. Van der *Leeuw* održati predavanje o »Svjetskom Miru«. Članovi, koji će se registrirati za kongres, a žele prisustvovati tom sastanku, neka izvole osigurati sebi hotel od 26. VI. do 1. VII.

*

Kako je javljeno već u predjašnjem broju, bit će u Genèvi Kongres *Federacije Teozofskih Društava u Evropi,* i to od 27. VI. do uključivo 1. VII..

27. VI. poslije podne: Registracije, Sjednica Savjeta Federacije; u večer otvorit će dr. *Annie Besant* Kongres.

28. VI. Predavanje samo za članove: Prof. Marcault — Diskusija. Poslije podne: Vožnja autima po gradu. U 16 s. Primanje sa strane Grada u Parku Ariana. U večer: Javno Predavanje: Prvo Pravilo T. D. — na njemačkom jeziku — dr. Prof. J. M. Verweyen.

29. VI. Predavanje samo za članove — dr. *Annie Besant.* Zatim vožnja po jezeru. (Lausanne i Evian les. Bains.) U večer Javno Predavanje. Drugo Pravilo T. D. na francuskom jeziku — g. Monod-Herzen.

30. VI. Sjednica Savjeta Federacije. Zatim predavanje za Mlade Teozofe i diskusija. Poslije podne: Ekskurzija na Mont Salève ili Annecy. U večer: Javno Predavanje: Treće Pravilo T. D. na engleskom jeziku — dr. *Annie Besant.*

## Tajnički izvještaj
### za decembar 1929., januar i februar 1930.

1. Napokon nam se povratio naš predsjednik — s. Jelisava Vavra — iza otsutnosti od 22 mjeseca — u naš bijeli Zagreb. Čini se, da je baš ovo otsuće bio onaj agens, koji je uzrokovao, da je naše Društvo započelo življe raditi, te i sada sve življe radi! Baš u to doba zadobio je naš *Glavni Stan* svoje posebno značenje, kako to izjavljuju zagrebački, a još više vanjski članovi, koji svi dolaze onamo i izvan zakazanih sastanaka, po »*ono*«, što — kako kažu — ne mogu nigdje drugdje da nadju — »onu posebnu atmosferu« koja ih okrepljuje, jača, umiruje i koju »nose sobom!« Možda će se to kojemu čitaocu činiti pretjerano, ali naši će to lanovi, koji su se bavili okultnim studijem, razumjeti i znati cijeniti! No budući, da nam je dosadašnji naš *Glavni Stan* postao premalen, to smo se morali pobrinuti, da nadjemo veće prostorije. Kod sastanaka sa br. Riedelom morali su članovi i gosti stajati uslijed pomanjkanja prostora, jer nas je bilo 46 osoba. Nakon dugog traženja, konačno nam je uspjelo, da nađemo podesne prostorije u Mesničkoj ulici br. 7 I. kat, — dakle na vrlo zgodnom mjestu, u centrumu grada, nekoliko koraka od tramvajske stanice. Pozivi na svečano otvorenje biti će razaslani pravodobno.

Međutim su i naši članovi između sebe započeli življim saobraćajem. Budući, da su vanjski članovi zamolili, da se za njih drže sastanci subotom, jer na taj dan najlakše dolaze u Zagreb, to smo odredili, da je svake prve subote u mjesecu sastanak posvećen vanjskim članovima. Do sada smo imali dva ovakova sastanka, koja su vrlo dobro uspjela. Osim toga su članovi iz Brčevca, Brega, Koprivnice i Zagreba prisustvovali osnutku *Kruga »Ljubav« u Križevcima*, kao i dvima drugim sastancima. Kod osnutka *Centra* u *Mariboru* i *Kruga Krishnaji* u *Celju*, prisustvovali su brat Karl Riedel iz Beča, predsjednik i tajnik iz Zagreba, te vođa čakovačkoga *Kruga*, br. Milan Reiching i blagajnik br. Janči Mozeš. Ovakovi posjeti daju Centrima i Krugovima nove snage i pobude za dalnji rad. Osobitom radošću konstatujemo, da novi članovi traže što uži kontakt s nama, te odmah nastoje doputovati u Glavni Stan, da se s nama u Centrali upoznaju.

1. Posjeti. Brat g. *Karl Riedel*, Tajnik Austrijskoga Teozofskog Društva bio nam je 4 dana u posjetima. U ta 4 dana održao je 2 javna i 3 interna predavanja. Budući da je svećenik, čitao je i 2 sv. mise, te obavio 2 Ceremonije Ozdravljivanja. Dao nam je mnogo pobuda za dalnji rad.

2. Primljeno je 9 članova; izostalo 5, brisano 9.

3. Sastanaka bilo je — u koliko ima izvještaja 87.

*Zagreb:* U. Š. 12; Krug *SKLAD* 17; *Istina* 12; Besant 1; K. Blavatsky 1; K. Vitezova 6; 4 odborske sjednice; 29 manjih konferenca; 2 sijela, zajedno = 84.

*Maribor: CENTAR 1.*

*Celje: KRUG KRISHNAJI 2.*

4. Predavanja bilo je: 2 javna i 21 interno.

Zagreb: Javno — Der Menschheit Vergangenheit und Zukunft — Karl Riedel, Wien.

Interna: Geistiger Aufstieg, Hochkultur der Menshheit — Karl Riedel.

Praktična Teozofija — Služenje (Simpozium): Služenje sada! Simbol Veličine Velikoga Doba; Pan-Evropa; Kozmička Svijest; Viši Život; Osvrt na Kulturu u Atlantidi; i pogled na koloniju u Ohai-u — Jelisava Vavra.

Praktična Teozofija — Služenje: Razvitak Čovjeka do Služenja; Put do Predvorja; Vladanje Mislima; Cilj Teozofa i Put do Cilja — Dipl. Ing. Božidar Prikril.

Praktična Teozofija — Služenje: Služiti znači »Poistovjetiti se sa Životom«; Kako treba meditovati? Tip Teozofskoga Radnika, kakav danas treba; Budimo Veliki u ovo Veliko Doba; Teozofija i Teozofi; Što nam treba! — Dir. Valerija Mayerhoffer.

1. VII. Sjednica Savjeta Federacije. Zatim Predavanje za članove: Budućnost T. D. — dr. J. J. van der Leeuw. Diskusija otvorena po dr. A. Besant. Poslije podne: Nastavak diskusije. U večer — dr. *Annie Besant* zatvara Kongres.

Praktična Teozofija — Služenje: Služenje u Malim svagdašnjim Stvarima — J. S.

Problem Židova — Ernest Ukrainčik.

*Celje:* Javno — Was Bringt Uns Theosophie? — Karl Riedel (Wien).

Interno: Die Aufgabe einer Loge — Karl Riedel.

5. Osnuci;

12. I. *Križevci* — *Krug »Ljubav«* vodja s. Henica Heruc.

16. II. *Maribor* — *Centar;* vodja br. Franc Valland.

16. II. *Celje* — *Krug »»Krishnaji«;* vodja br. Konrad Konec.

*

Sastanci Kruga *Sklad:* svakog ponedjeljka u 19 s. 15, za sada još u starim prostorijama društva — Gundulićeva ulica, 45a I. lijevo.

Osim prvog ponedjeljka u mjesecu dozvoljen je pristup i interesentima i svaki je gost dobro došao.

U novinama oglašuje se redovito program sastanka. Odlaže se u hodniku i ulazi bez kucanja.

Sastanci Kruga *Istina:* svakog utorka u 18 s. Po volji diskusija. Mogu se stavljati i raspravljati pitanja na raznim jezicima. Gosti dobro došli.

Na svim sastancima mogu se dobiti informacije o društvu kod tajnika, koji je i inače skoro uvijek u Glavnom Stanu. Isto se mogu ondje kupiti i sva izdanja društva i to:

| | |
|---|---|
| Alcyone (Krishnamurti): *Do nogu učiteljevih* — — — — — | 5 Din. |
| Teozofija i Teozofsko Društvo — | 5 Din. |
| Časopis »Teozofija«, I. godište — | 20 Din. |
| II. godište — | 30 Din. |
| III. g. pretplata | 42 Din. |
| III. god. br. 1/2 | 15 Din |
| III. god. br. 3 | 8 Din. |
| Predavanja J. T. D. I. serija 1—10 | 10 Din. |
| Upisnina kod članstva — — — | 10 Din. |
| Godišnja članarina — — — | 150 Din. |

Zagreb, 28. februara 1930.

*I. Tajnik V. M.*

## Teozofsko Društvo

Glavni stan Svjetske Središnjice: Adyar kraj Madrasa u Indiji.

*Predsjednik:* Dr Annie Besant. *Potpredsjednik:* A. P. Warrington.
*Tajnik:* Ernest Wood, prof. *Blagajnik:* A. Schwarz.
Predsjednikov mjesečnik: The Theosophist.

## Jugoslavensko Teozofsko Društvo, Središnjica u Zagrebu.

*Predsjednik:* Jelisava Vávra, Gundulićeva 45a/I. *Potpredsj.* Dipl. Ing. Božidar Prikril, Vinkovićeva ulica 9. *Tajnik:* Dir. Valerija Mayerhoffer, Gundulićeva 45a I. *Blagajnik:* S. Kachnić, Gundulićeva 45a/I. — Krug u Karlovcu. Predsjednik: Prof. Milan Šoštarić, Karlovac, Šimunićeva 5/I. — Krug u Čakovcu. Predsjednik: Milan Reiching, upravitelj dobra, Čakovec, Međumurje. — Krug u Beogradu: Predsjednik: Dr. Vojislav Kujundžić, Beograd, Kralja Petra 50.

„Teozofija“ izlazi svaki drugi mjesec - Godišnja pretplata iznosi Dinara 42·— Vlasnik i izdavač: Jugoslavensko Teozofsko Društvo, Zagreb — Odgovorni urednik: Dipl. Ing. Božidar Prikril, Zagreb, Vinkovićeva ulica 9. — Tisak štamparije „Ekspres“ (M. Minić), Zagreb, Medulićeva ulica 10.